

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

ŽIVOTNÉ JUBILEUM UČITEĽA — SOCIOLOGA

23. júna 1989 sa dožil významného životného jubilea — 60 rokov — vedúci Katedry pedagogiky a sociológie PEF Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre doc. ing. Ján Bakša, CSc., prom. ped.

Od roku 1949, keď maturoval na Učiteľskej akadémii v Lučenci, prešiel všetkými stupňami škôl ako učiteľ, zástupca riaditeľa a riaditeľ. Vysokoškolské vzdelanie získal na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave. Po ukončení VŠP v Nitre pôsobí od roku 1967 na VŠP ako vysokoškolský učiteľ a od roku 1973 ako vedúci Katedry pedagogiky a sociológie. Vedeckú prípravu v odbore absolvoval na Ústave filozofie a sociológie SAV v Bratislave.

Vo všetkých formách pedagogického štúdia vyučuje sociológiu výchovy, sociálnu psychológiu a v postgraduálnom štúdiu sociológiu poľnohospodárstva.

Vo výchovno-vzdelávacej práci sa odzrkadľujú jeho dlhoročné pedagogické skúsenosti a spájanie výsledkov poznania z vedeckovýskumnej činnosti v oblasti pedagogiky, sociológie poľnohospodárstva a politicko-spoločenskej činnosti.

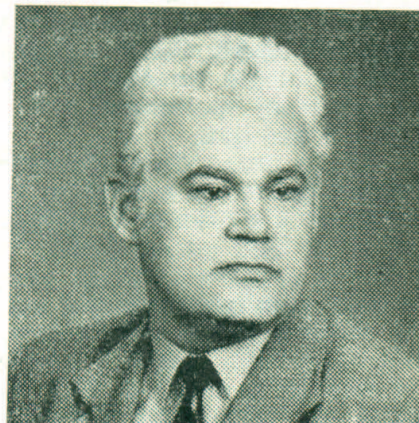
Je vedúcim autorských kolektívov 17 učebných textov v oblasti sociológie vidieka a poľnohospodárstva, základov psychológie a sociológie práce a sociálnej psychológie.

Vo vedecko-výskumnej práci vyriešil tri úlohy ŠPEV a štyri čiastkové úlohy s orientáciou na sociálne podmienky pracovnej aktivity poľnohospodárskych podnikov a účasť JRD a ŠPP pri riadení kultúrno-spoločenského rozvoja svojich pracovníkov. V pláne rezortného výskumu školstva viedol riešenie piatich úloh zameralých na adaptáciu pri prechode študentov z rodinného prostredia do prostredia v študentských domovoch, didaktické problémy výchovno-vzdelávacieho procesu na vysokej škole, formovanie osobnosti študenta VŠP v Nitre so zreteľom na svetonázorovú výchovu, spoločensko-politickú prax, zdokonaľovanie foriem postgraduálneho štúdia na vysokých školách poľnohospodárskych a i. Okrem toho, že boli užívateľom poskytnuté realizačné výstupy, časť poznatkov bola publikovaná vo vedeckých a vedecko-populárnych časopisoch doma i v zahraničí.

Oponoval viac kandidátskych dizertačných prác na FFUK a na UFaS SAV v Bratislave. Vychoval jedného zahraničného vedeckého aspiranta z VŠP na Kube (ISCHH Havana). Pre poľnohospodárske podniky v okrese R. Sobota (ŠM Šafárikovo a Levice) vypracoval podkladové projekty pre sociálne programy a plánovanie. Podieľal sa na príprave a tvorbe materiálov a projektov prestavby a je jedným z tvorcov novokoncipovaného učebného odboru učiteľstvo odborných poľnohospodárskych predmetov 41-06-8. Je stálym členom vedeckej rady IVV MPVŽ SSR v Nitre a vedeckej rady PEF VŠP v Nitre.

Publikačná činnosť je prezentovaná najmä problematikou vlastných výskumných poznatkov, a to 30 samostatnými vedeckými prácami (tri v zahraničí), 6 separátmi kolektívneho charakteru, 13 odbornými príspevkami a 3 monografiami (jedna preložená do maďarského jazyka).

Významnými príspevkami monografického charakteru sú: *Mládež a kolektív* (kol. autorov), v ktorej zvyrazňuje podiel vplyvu VTR na sociálnu štruktúru mládeže v poľnohospodárstve. Osobitosťou je jeho pôvodná účelová publikácia (monografia SSR) súvisiaca s *uplatnením žien v socialistickom poľnohospodárstve*. Ako prvotina svojho druhu zachytáva vplyv socialistických premien v poľnohospodárstve na život ženy a jej uplatnenie v dedinskej societe. Z vlastných empirických poznatkov autor poukazuje na ťažkosti žien pri zaujímaní socioprofesionálnych pozícií a na problémy pri

plnení pracovných, rodinných a spoločenských úloh. Materiál bol využitý v rámci organizácie SZŠ i v odbornom poľnohospodárskom poradenstve.

Obdobnú úlohu plní aj publikácia *Tvorivo a hospodárne za úspešné plnenie poľnohospodárskej politiky strany po XVI. zjazde KSC*, ktorá svojim účelovým zameraním bola využitá ako pomôcka pri IPV SZŽ v rámci SSR. Z najnovších príspevkov je potrebné upozorniť na *Problematicku služieb v sociálnej sfére poľnohospodárstva*, ktorý korešponduje s požiadavkami prestavby hospodárskeho mechanizmu.

Politický a morálny profil jubilanta je odrazom značnej politickej a spoločenskej angažovanosti, vplyvu výchovy komunistického a robotníckeho rodinného prostredia. Od roku 1945 pôsobil v mládežníckom hnutí, v ZČSSP, je dlhoročným predsedom OV SAK ČSSR v Nitre a členom SÚV SAK, predsedom redakčnej rady časopisu Sociologie zemědělství, členom Slovenskej sociologickej spoločnosti, Slovenskej pedagogickej spoločnosti a i. Aktívne sa zúčastnil i niekoľkých medzinárodných vedeckých podujatí.

Jeho prácu ďalej dokumentuje rad vyznamenaní a uznaní z odbornej a spoločenskej praxe. Je nositeľom Vyznamenania prezidenta republiky Za obetavú prácu pre socializmus a ocenení a diplomov SZM, ÚV SAK ČSSR, ÚV SZŽ, pamätnej medaily ÚV NF ČSSR, od roku 1967 Vzorový učiteľ a od roku 1984 Zaslúžilý pracovník VŠP.

Pri príležitosti tohto významného životného jubilea prajeme jubilantovi pevné zdravie, veľa pracovných a osobných úspechov.

Ing. Miroslav Ivánek, VŠP Nitra

MEDZINÁRODNÉ POSTGRADUÁLNE KURZY UNESCO NA VYSOKEJ ŠKOLE POĽNOHOSPODÁRSKEJ V NITRE

Mimoriadny význam v rámci medzinárodných organizácií systému OSN patrí organizácii pre výchovu, vedu a kultúru, ktorá je vo svete známa skratkou svojho anglického názvu — UNESCO. Predstavuje jednu zo štrnástich odborných organizácií OSN, ktorej zvláštne postavenie vyplýva predovšetkým z veľkého rozsahu jej pôsobnosti. Bezprostredným motívom utvorenia tejto organizácie bola reakcia na prvé prežité vojnové hrôzy a snaha zabrániť vzniku novej vojnovéj katastrofy. Poslanie UNESCO nie je len úzko odborné, zakladajúce sa na medzinárodnej spolupráci vo výchove, vede a kultúre, ale tiež vyrazne politické, prejavujúce sa v sledovaní zásadnej požiadavky, ktorou je upevňovanie mieru vo svete.

Československo patrí medzi zakladajúcich členov tejto medzinárodnej organizácie, nakoľko bolo medzi prvými dvadsiatimi štátmi, ktoré ústavu UNESCO v októbri 1946 ratifikovali. V povojnových rokoch charakterizovaných obdobím studenej vojny boli členmi UNESCO prevažne len európske a americké štáty. V roku 1954 do UNESCO vstúpil Sovietsky zväz a ďalšie socialistické krajiny. V šesťdesiatych rokoch v súvislosti s dekolonizačným procesom vo svete je charakteristický vstup nových, nezávislých, najmä afrických štátov do UNESCO. Tak členská základňa UNESCO je tvorená z troch skupín štátov — socialistických, kapitalistických a rozvojových.

Z hľadiska foriem a metód je činnosť UNESCO široko rozvinutá. Medzi trinásť rámcových, interdisciplinárne pojatých programov, schválených pre druhý strednodobý šesťročný plán UNESCO (1984—1989), plnený v súčasnej dobe a prijatý na 4. mimoriadnom zasadnutí Generálnej konferencie UNESCO (Paríž 1982), patria:

- I. Uvahy o svetových problémoch a výhľadové štúdie
- II. Vzdelanie pre všetkých
- III. Informácie v službách človeka
- IV. Tvorba a aplikácia vzdelávacej politiky
- V. Vzdelanie, školenie a spoločnosť
- VI. Vedy a ich aplikácie na rozvoj
- VII. Informačné systémy a prístup k vzdelaniu
- VIII. Zásady, metódy a stratégie rozvoja
- XI. Veda, technika a spoločnosť
- X. Životné prostredie, zemské a morské zdroje
- XI. Kultúra a budúcnosť
- XII. Odstránenie predsudkov, neznášanlivosti, rasizmu a apartheidu
- XIII. Mier, medzinárodné porozumenie, ľudské práva a práva národov